

Lillomarkas Venner

Oslo kommune, Bymiljøetaten
postmottak@bym.oslo.kommune.no

Oslo 23.7.2015

Høringsuttalelse fra Lillomarkas venner - behovsplan og handlingsplan for idrett og friluftsliv 2016 – 2026

Lillomarkas venner (LV) ber om at svarfristen for denne høringen blir forlenget med minst 6 uker, slik at styret får en reell mulighet til gjennomgang, diskusjon og behandling av behovsplanen i styret. Vårt første styremøte etter sommeren er satt til 26. august.

Den tilsendte behovsplanen skal gjelde for hele ti år framover, 2016 – 2026, med et kortsiktig og konkret handlingsprogram som anbefaler hvilke tiltak som bør utredes, igangsettes og gjennomføres de neste fire år. Planene er svært omfattende og vil ha stor betydning for bl.a. områder i Lillomarka som LV har som formål å beskytte/verne mot inngrep. Det er derfor svært viktig for oss å kunne gi denne høringen en seriøs behandling. Det bør også være viktig for kommunen å gi frivillige foreninger en reell mulighet til demokratiske medvirkning.

På denne bakgrunnen reagerer Lillomarkas venner sterkt på at Oslo kommune sender ut en så omfattende høring idet ferietiden setter inn, med en høringsfrist midt i sommerferien (24. juli). Vi ser også at LV ikke står på lista over mottakere, men regner med at vi allikevel har anledning til å sende kommentarer direkte til BYM. LV har kun fått planene tilsendt fra bydel Grorud 18. juni, med 26. juni som opprinnelig høringsfrist til bydelen. Vi reagerte med å påpeke at en åtte dagers frist var helt uakseptabelt, noe som førte til at fristen til bydelen ble satt til 12. juli. LVs uttalelse til bydel Grorud har BYM fått kopi av.

For LV er denne framgangsmåten for offentlig ettersyn / høringsrunder helt uakseptabel. Framgangsmåten gjør at behandlingen blir overflatisk og innebærer liten reell medvirkning. Den skaper store problemer for en god behandling i organisasjonene. I dette tilfellet, der sommerferien tas i bruk som høringsperiode, innebærer dette bl.a. at vi mister muligheten til reell styrebehandling. Vi vil stille spørsmålstegn ved om forvaltningsloven er fulgt i dette tilfellet.

Vi ønsker å påpeke at naturmangfoldloven (nml) § 7 (*prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12*) ikke ser ut til å være fulgt. Vi mener det er nødvendig med utredninger etter nml § 7, både for behovsplanen som helhet og for de ulike prioriterte tiltakene før planen og bevilgninger eventuelt vedtas.

Noen synspunkter og kommentarer til behovsplanen

Økt bruk av Lillomarka til rekreasjon og naturopplevelser er blant LVs formål. Derfor er det svært gledelig at Oslo kommunes undersøkelse gjennomført i 2011 (kommentarrapport utført

av Synnovate 10. – 17. september 2011) viser at bruken av Marka har økt, og at bruken av Lillomarka har økt mer enn resten av Oslomarka. Det er interessant å merke seg at 4 av 5 brukere oppsøker Marka for å gå tur og oppleve naturen, stillhet og ro. Det viser at det enkle friluftslivet i relativt urørt natur er et sterkt behov hos moderne bymennesker. Vern av opplevelsrike skogområder som er lett tilgjengelige, sikrer dermed et gode som er etterspurt av mange. Dette underbygges av at flertallet av brukerne, ifølge brukerundersøkelsen, er svært opptatt av at forvaltningen av marka skal ta hensyn til plante- og dyreliv og biologisk mangfold. Her ligger noe av det vi har mest å utsette på behovsplanen: Samtidig som befolkningen bruker og ønsker å bruke Marka til naturopplevelser og rekreasjon, ser det ut til at kommunen i alt for stor grad legger opp til storstilt tilrettelegging og anlegg.

Begrepet friluftsliv kan være betegnelsen på mange ulike typer aktiviteter, fra tradisjonelle turer i naturen med tanke på naturopplevelser og/eller sosialt samvær, til mer intens mosjonering. Felles for slike friluftslivsaktiviteter er at det ikke er behov for tilrettelegging, og langt mindre anlegg. Som regel klarer man seg med stier og skiløyper.

Mål (kap. 3) synes å være svært orientert mot anlegg og tilrettelegging. Dette går i stikk motsatt retning av budskapet i flere oppslag i media i det siste skulle tilsi. Her kommer det bl.a. fram at organiserte og tilrettelagte idretts- og andre aktiviteter dominerer i alt for stor grad fritida til dagens barn og unge. Dette vil frata dem muligheten til fri lek og selvorganisering som igjen fremmer kreativitet og innovasjon, og har dermed viktige samfunnsmessige konsekvenser. TØI-forsker Susanne Nordbakke uttaler i en tosiders artikkel i Aftenposten 20. juni 2015: *”Min påstand er at vi stjeler barndommen fra barna ved å involvere dem så tidlig i organiserte aktiviteter med stramme tidsplaner, de får mindre tid til å utfolde seg på egenhånd.”*

I stedet for økt tilrettelegging bør det være et mål å lære opp barn og unge til enkelt og bærekraftig friluftsliv. Bærekraftig betyr å sørge for at kommende generasjoner skal ha samme muligheter som oss til å dekke sine behov for friluftsliv som oss. Dette gjelder ikke minst tilgangen til knapphetsgodet uberørt natur. Å tenke og planlegge bærekraftig blir enda viktigere når presset på marka øker

Ad. effektmål:

Idrett, anlegg og tilrettelegging går igjen under effektmålene. Det er ikke måte på hvor og hvor mye det skal tilrettelegges for aktivitet. Selv i naturområder som i Marka, på øyene og strandsonen skal det tilrettelegges. Det virker som om Oslo kommune ikke har forståelse for at naturen selv kan være det beste grunnlaget for aktiviteter og naturlig lek. Da vil barn og unge få et naturlig og trygt forhold til naturen, med en effekt som motvirker tendenser til fremmedgjøring til naturen. Dette vil igjen bidra til å gi nye generasjoner et godt fundament for å bli trygge og innovative individer. Hele Marka, særlig de bonære områdene, er svært viktige naturområder for daglig rekreasjon og opplevelser. Dette må ikke ødelegges av tilrettelegging og anlegg.

Under kap. 3.2, under ”Effektmål særlig rettet mot friluftsliv” har man klart å snike idrettsaktiviteter inn i begrepet friluftsliv i form av teksten *”Effektmålene rettet mot friluftsliv (og idrettsaktiviteter i friluft) tar utgangspunkt i at det er behov for å sikre innbyggerne god tilgjengelighet til attraktive arealer egnet for friluftsliv og utendørs fysisk aktivitet, for å tilrettelegge for bærekraftig bruk av øyene, fjorden, strandsonen og Marka.”*

For det første bør skillet mellom idrett og friluftsliv opprettholdes, ikke sammenveves. Begrepet idrett passer ikke inn i begrepet friluftsliv bl.a. fordi dagens idrett som regel er anleggskrevende (orienteringsidretten er ett hederlig unntak) mens friluftslivet klarer seg med lite eller ingen tilrettelegging. For det andre reagerer vi på utsagnet "tilrettelegge for bærekraftig bruk". Hvor omfattende må tilretteleggingen være for at bruken (eventuelt) ikke vil være bærekraftig? Den mest bærekraftige bruken er naturlig nok når det enten ikke er behov for eller minimalt behov for tilrettelegging.

Tilgang til blågrønn struktur egnet for friluftsliv er nevnt. Hvis man her mener for eksempel grøntområder/løkker i boligområdene, er vi enige. Det er her barn og unge naturlig bør ha sin daglige lek uten at de voksne er nødt til å kjøre dem til og fra organiserte og tilrettelagte aktiviteter. De som bor nær Marka vil naturlig nok regne deres nære markaområde som sin "løkke", sitt grøntområde for fri aktivitet.

I et oppslag i Aftenposten mandag 22. juni uttrykker Kultur og idrettsbygg-direktøren glede over at idrettsaktiviteter blir tilgodesett med anlegg selv uten at Oslo sendte noen søknad om OL i 2022. Planen bærer preg av dette. Selv i Marka, der folk fortrinnsvis ferdes for rekreasjon i form av naturopplevelser og helt vanlige turaktiviteter (fotturer, jogging, bading, skigåing, bær- og soppstaking etc.), blir idrettsaktiviteter til en stor del tilgodesett.

Det er positivt at det bedrives ulike typer aktiviteter i Oslo på ulike nivåer, i og utenfor Marka, men vi kan ikke forstå at alt som har med idrett å gjøre trenger tilrettelegging i det omfanget planene synes å legge opp til. Det synes å være uforholdsmessig stor investeringsiver for idrettsaktiviteter i forhold til andre mulige tiltak.

Det kan for oss altså se ut til at det er en form for forfordeling som i svært stor grad kommer idretten til gode. Som vi tidligere har vært inne på har friluftslivet minimale, om noen, behov for kostnadskrevende tiltak og/eller anlegg. Unntakene er turveier og enkelte løypetraseer. Med unntak av de områdene som allerede er avsatt til idrett og aktiviteter, ber vi om at Marka i størst mulig grad blir skånet for inngripende tilrettelegging.

For å skape en bedre balanse i forholdet mellom investeringene til idrett og friluftsliv kan for eksempel oppkjøp av skogeiendommer, med tanke på å hindre flatehogst og annen ødeleggende virksomhet i attraktive friluftsliv- og naturområder i Marka, regnes som mulig grunnlag for prosjekter i handlingsplanen.

Kommentarer til prioriterte tiltak i Lillomarka

Prioriterte tiltak: Skianlegg (tabell 9.9):

- **Grefsenkollen skianlegg:** Det foreslås avsatt 4 millioner til initiering av nyanlegg i Grefsenkollen skianlegg. Som kjent ligger dagens skianlegg midt i et verneverdig naturområde, med hovednaturtype skog, på begge sider av skianlegget. **Anlegget må for all del ikke utvides inn i disse naturområdene.** Så lenge det er helt ukjent for oss hvor et slikt nyanlegg skal plasseres og hva det skal inneholde, må vi gi beskjed om at dette tiltaket skurrer i våre ører. På den annen side, hvis tiltaket er tenkt gjennomført innenfor dagens anleggsområde, slik KID presenterte det for oss i oktober 2014, ønsker LV å bidra konstruktivt.
- **Lillomarka arena:** Dette prosjektet er vedtatt i Bystyret. LV har medvirket i prosessen sammen med bydelen, BYM og Lillomarka skiklubb. Vi har også kontakt med KID som har overtatt prosjektansvaret. Dette er vi fornøyd med, men er, som nevnt i vår høringsuttalelse, lite fornøyd med at det i reguleringsplanen ble tatt inn belysning langs

traseene i skogområdet, i strid med avtale mellom de nevnte involverte partene. Vi mener dessuten at Badedammen ikke må kunne tappes så mye at det vil medføre fare å gå på ski over isen her. Vi er også imot å asfaltere traseer utenfor selve arenaområdet.

Prioriterte tiltak: Turveier og vassdrags-/elvetiltak (tabell 9.13):

- D15 (Bredtvetområdet): Vi er svært fornøyd med at dette tiltaket er prioritert. Vi vil bemerke at turvei D15 fra Veitvet/Bredtvet bør føres i bro eller undergang for å krysse Trondheimsveien (fotgjengerfelt er absolutt ikke tilrådelig), og opparbeides videre til eksisterende turvei langs Rødtvet gård. Til informasjon ble bro over Trondheimsveien vedtatt av Oslo bystyre i 1981 (ble omtalt i Akers Avis 4.11.1981).
- Når det gjelder turveier som fører inn mot Marka mener vi at det her bør tilstrebtes lavest mulig tilretteleggingsgrad, slik at turveien utgjør en grønn korridor som gradvis blir mer og mer naturlig etter hvert som man nærmer seg Marka:

Prioriterte tiltak: Aktivitetssteder (tabell 9.19):

- **Samlet plan for tilrettelegging i Markas randsoner:** Det kan virke som om dette tiltaket forskutterer den såkalte "Aktivitetssonen" i Marka som ligger som et forslag i kommuneplanen. Et slikt tiltak kan i så fall ikke aksepteres uten at Bystyret har sagt sitt. **Vi ønsker en nærmere forklaring på hva dette tiltaket betyr.**

Andre kommentarer:

- Vi går ut fra at "Groruddalen BMX-anlegg" (tabell 9.11) legges til byggesonen.

For Lillomarkas venner

Frode O. Hansen
Styreleder

Elin Langsholt
Sekretær

Kopi:

Oslo kommune, Byrådsavdelingen for byutvikling

Oslo kommune, Byrådsavdelingen for miljø og samferdsel

Oslo kommune, Byutviklingskomiteen

Oslo kommune, Samferdsels- og miljøkomiteen

Oslo kommune, Bydel Grorud